

Kringlooptips voor de melkveehouderij

Het sluiten van bodem–plant–dier–mest kringlopen is van groot belang voor de verduurzaming van de landbouw. Kringloopboeren bieden echte oplossingen om bodemvruchtbaarheid te verbeteren, efficiënties te verhogen, verliezen te verminderen, maar vooral ook hoe economisch beter te presteren.

Tijdens verschillende kringloopprojecten in Utrecht zijn tips verzameld. Hieronder vindt u alle tips en actiepunten per maand. De belangrijkste tips zijn ook gebundeld in een handige Kringloopkalender. U kunt de kalender gratis aanvragen voor uw studiegroep of collectief: [kringloopkalender aanvragen](#).

Januari

- **TIP 1 Bestrijd mollen**
Bestrijd mollen nu ze boven in de grond zitten. In het voorjaar zult u hier al plezier van hebben!
- **TIP 2 Fosfaat aanvoer**
Hoeveel fosfaat gaat u dit jaar aanvoeren? Stel op basis van de KringloopWijzer van vorig jaar een ambitieus krachtvoer(fosfaat)budget.
- **TIP 3 Onderhoud machines**
Zorg dat machines goed zijn onderhouden en de messen geslepen, zodat alles klaar is voor het nieuwe seizoen.
- **TIP 4 Maak bemestingsplan**
Mest kan net als geld maar één keer uitgeven worden. Voorkom dat er eind augustus nog veel mest in de kelder zit. Maak nu het bemestingsplan, houd rekening met weide- en maaipercelen, en met hoog en laag stikstofleverend vermogen.
- **TIP 5 Neem mestmonster**
Neem nu een mestmonster en vergeet niet spoorelementen als koper en selenium mee te nemen. Op basis van de gehaltes kan een beter bemestingsplan worden gemaakt.
- **TIP 6 Bereken bemesting**
Bereken de bemesting per perceel. Zo kunt u zo effectief mogelijk bemesten en zoveel mogelijk ruwvoer van eigen grond te halen.

Acties:

- ✓ 10 januari: Neem een uitgebreid grondmonster van percelen voor 1 februari
- ✓ 15 januari: Definitieve KringloopWijzer van vorig jaar opstellen
- ✓ 20 januari: Derogatie aanvragen vóór 1 februari

Februari

- **TIP 1 Let op bodemtemperatuur**
Wacht met bemesten totdat de bodemtemperatuur minimaal 8 graden is. Zo spoelen mineralen niet uit en kunnen ze beter door het gewas worden opgenomen.
- **TIP 2 Mais of alternatief ?**
Is mais altijd het beste gewas in uw bouwplan? Overweeg eens de teelt van voederbieten of granen.
- **TIP 3 Bemest in 2 keer**
Al vroeg mooi weer om te bemesten? Overweeg de gift dan op te delen in twee keer.
- **TIP 4 Bemest met sleepslang**
Ga nooit onder natte omstandigheden met zware machines het land in. Overweeg sleepslangen voor een betere benutting van stikstof en fosfaat en minder structuurschade.
- **TIP 5 Bespreek kuiluitslagen**
Bespreek de kuiluitslagen met uw adviseur. Wat zegt dit over de bemesting in het voorjaar? Waar moet volgend jaar op gestuurd worden?

Acties:

- ✓ 1 februari: Opstellen van het bemestingsplan
- ✓ 10 februari: KringloopWijzer van vorig jaar in database vóór 1 maart

Maart

- **TIP 1 Controleer kavelpaden**
Controleer de kavelpaden en drinkwatervoorziening voor het komende weideseizoen.
- **TIP 2 Opbrengstbepalingen**
Investeer in opbrengstbepalingen voor grasland om beter inzicht te krijgen in uw resultaten.
- **TIP 3 Kunstmeststrooier afstellen**
Het is nu het moment om de kunstmeststrooier goed af te stellen voor een beter strooiresultaat.
- **TIP 4 Kunstmest benutten**
Hoeveel ruw eiwit streeft u na in de voorjaarskuil? Pas de kunstmestbemesting hier op aan.
- **TIP 5 Mest met water**
Rijd dierlijke mest uit met extra water voor een betere benutting: 33% water voor de voorjaarsbemesting en tot 50% in de zomer.
- **TIP 6 Wiedeggen**
Wiedeggen in het voorjaar zorgt voor een betere uitspoeling van de zode.
- **TIP 7 Drones en GPS**
Door te werken met drones en GPS kan er plaats specifiek gewerkt worden voor een betere benutting.

Acties:

- ✓ 1 maart: Stel een beweidingsplan op en combineer dit met het bemestingsplan

April

- **TIP 1 Stikstofbemesting**
Bij de teelt van maïs op gescheurd grasland is geen stikstofbemesting nodig. Er kan dus bespaard worden op bemesting op maïsland. Deze bemesting kan gebruikt worden op grasland.
- **TIP 2 Vroeg weiden**
Begin vroeg met weiden zodat u met de koeien al groeitrappen creëert waardoor de beweiding gemakkelijker verloopt.
- **TIP 3 Kies maïsras**
Kies voor een vroegrijp maïsras voor een betere voederwaarde, meer oogstzekerheid en grotere kans op een succesvol vanggewas in het najaar
- **TIP 4 Maaier afstellen**
Zorg voor een goede afstelling van de maaier (6–7 cm), voor een snellere hergroei en meer grasopbrengst per hectare.

Acties:

- ✓ 1 april: Gecombineerde opgave opstellen
- ✓ 15 april: Koeien naar buiten? Pas de instellingen van de voercomputer aan!

Mei

- **TIP 1 Bepaal maaimoment**
Bepaal het ideale maaimoment voor uw bedrijf. Zijn VEM en RE belangrijk (vroeg maaien) of opbrengst en meer structuur (laat maaien)?
- **TIP 2 Maaien of weiden?**
Bedenk of u de tweede snede wilt gaan maaien of weiden. Bepaal hoeveel drogestof de koeien eten en dus hoeveel land nodig is.
- **TIP 3 Opbrengst eerste snede**
Is de opbrengst van de eerste snede hoger dan verwacht? Overweeg dan een deel van het gras in balen te stoppen zodat de voersnelheid behouden blijft.
- **TIP 4 Afstellen schudder**
Stel schudder en hark goed af, dat zorgt voor minder ruw as in de kuil. Dit zorgt voor smakelijker voer met een hogere voederwaarde.
- **TIP 5 Bemesting en weer**
Beperk ammoniakemissie door te bemesten bij windstil, bewolkt en regenachtig weer en verdun mest met water voor meer voer en minder emissie.

Acties:

- ✓ 10 mei: Betalingsrechten en SNL-subsidie aanvragen uiterlijk 15 mei

Juni

- **TIP 1 Mest met water**
Verdun drijfmest met water. Dit zorgt voor minder emissie van ammoniak, transport van de ingrediënten naar de plant en geeft de plant extra water.
- **TIP 2 Gras onder maïs**
Zaai nu gras onder maïs om uitspoeling van mineralen nog verder te beperken en het organische stofgehalte te verbeteren.
- **TIP 3 Vroeg weiden**
Begin vroeg met het weiden van jongvee om ze tijdig te leren grazen.
- **TIP 4 Optimaal rantsoen**
Partijen gras verschillen van elkaar maar zijn later goed te combineren tot een optimaal rantsoen. Zorg er bij de opslag voor dat dit ook mogelijk is.
- **TIP 5 Grashoogte meten**
Maak regelmatig een farmwalk met een grashoogtemeter en controleer tevens het grassenbestand.
- **TIP 6 Controleer bandendruk**
Controleer bandendruk van loonwerkers tijdens werkzaamheden.
- **TIP 7 Beweidingsstelsel kiezen**
Kies uw beweidingsstelsel consequent: óf roterend standweiden óf omweiden met een korte omweide tijd (max 2 dagen/perceel).

Juli

- **TIP 1 Voldoende energie**
Wanneer de koeien buiten lopen is nauwelijks een eiwitaanvulling nodig. Zorg voor voldoende energie bij het eiwitrijke gras.
- **TIP 2 Schop in de grond**
Steek de schop in de grond en voer een Bodemconditiescore uit.
- **TIP 3 Mestgif kiezen**
Op percelen die u nog wilt maaien kunt u het best maximaal 15 kuub bemesten, bij weiden is het beter om 50 kg KAS te gebruiken voor jong vers gras.
- **TIP 4 Gras-klover zaaien**
Overweeg gras-klover. Klover kan stikstof uit de lucht binden en afgeven aan het gras. Er is minder kunstmest nodig en het zorgt voor een hoger eiwitgehalte.
- **TIP 5 Inschaarmoment**
Probeer de melkkoeien in te scharen bij 1700 tot 2200 kg drogestof voor het meeste rendement.

Acties:

- ✓ 1 juli: Ga door met mollenvangen!
- ✓ 31 juli: Zorg dat de kelders leeg zijn

Augustus

- **TIP 1 Energie of eiwit?**
Bepaal hoeveel ruwvoer nu op het bedrijf aanwezig is en schat in hoeveel nog geoogst gaat worden. Koop tijdig meer energie of eiwit aan.
- **TIP 2 Stop met bemesten**
Voorkom te eiwitrijk herfstgras door tijdig te stoppen met bemesten.
- **TIP 3 Doorzaaien**
Het doorzaaien van percelen met een te laag aandeel goede grassen of een te open zode kan het beste in het najaar.
- **TIP 4 Ridderzuring bestrijden**
Ridderzuring kan het beste na een maaisnede bestreden worden als deze in de groei is.

September

- **TIP 1 Weid lang**
Benut het laatste weidegras optimaal door lang te weiden. Hiermee kan krachtvoer bespaard worden en zijn er minder herfstkuilen die vaak moeilijk in het rantsoen passen.
- **TIP 2 Gewenning winterrantsoen**
De overgang van zomerrantsoen naar winterrantsoen vraagt gewenning van de koe. Geef de koeien een gewenningsperiode van 14 dagen voor een optimale overgang.
- **TIP 3 Mestopslag nodig?**
Moet u nu nog mest uitrijden om voldoende opslag voor de winterperiode te hebben? Investeer dan in meer mestopslag.
- **TIP 4 Grasland rollen**
Door nu grasland te rollen, zijn engerlingen en meikevers te bestrijden.
- **TIP 5 Vanggewas inzaaien**
Zaai een vanggewas vroeg in, zodat er veel stikstof kan worden vastgelegd. Bovendien zorgt het voor meer organische stof, draagkracht en vochthoudend vermogen.
- **TIP 6 Najaarsgras drogen**
Overweeg een deel van het najaarsgras te laten drogen om het eiwit beter te benutten.

Acties:

- ✓ 20 september: Bereken de verwerkingsplicht en grondgebonden groei (deadline 31 december.)

Oktober

- **TIP 1 Groenbemester zaaien**
Trek het land na de maïsoogst los en zaai zo snel mogelijk een groenbemester in. Dit zorgt voor minder uitspoeling, verbetert de structuur en de organische stofopbouw van de bodem.
- **TIP 2 Maïsoogst bepalen**
Zorg dat de maïs aansluit bij de partijen gras die reeds gewonnen zijn. Is er behoefte aan tragere energie, oogst dan een rijpere maïs.
- **TIP 3 Voer energie bij**
Voer energie bij, zodat het eiwitrijke herfstgras goed benut kan worden.
- **TIP 4 Teeltplan**
Alweer vastgereden bij de maïsoogst? Overweeg andere teelten of vroegere maïsrassen.

- **TIP 5 Klopt de Ca/P verhouding?**
Klopt de CA/P verhouding in het winterrantsoen? Geadviseerd wordt 1,7 calcium op 1 fosfor.
- **TIP 6 Plan voordeel**
Hoeveel voordeel wilt u met de KringloopWijzer halen? Maak met de voerleverancier een plan en neem gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het te bereiken resultaat.
- **TIP 7 Voorkom vorstschade**
Streef ernaar om het gras met 7–8 cm de winter in te laten gaan om vorstschade te voorkomen.

Acties:

- ✓ 20 oktober: Krachtvoerautomaten kalibreren

November

- **TIP 1 Onderhoudsbekalken**
Breng deze maand de pH van de percelen weer op niveau (tussen 5 en 6) met onderhoudsbekalking. Dit bevordert de biologische activiteit en daarmee het beschikbaar komen van mineralen.
- **TIP 2 Hoe melkt uw rantsoen?**
Houd de eiwitgehalten in verhouding met de fosforgehalten van uw grondstoffen goed in gaten.
- **TIP 3 Eigen ruwvoer**
Zorg dat uw eigen ruwvoer niet wordt verdrongen door (duur) krachtvoer. Voer zo weinig mogelijk krachtvoer in de melkstal en benut deze kilo's bij de verse koeien via de automaat.
- **TIP 4 Reken met kg meetmelk**
Reken met kilogrammen meetmelk. Van nature geeft een koe als de dagen korter worden minder liters met hogere gehaltenes.
- **TIP 5 Optimaal basisrantsoen**
Vergelijk welke partijen eigen ruwvoer u heeft zitten en plan hoe u ze beter kunt combineren tot een optimaal basisrantsoen.

Acties:

- ✓ 15 november: Verwerkingsplicht controleren

December

- **TIP 1 Maak winterfarmwolk**
Maak eens een winterfarmwolk om te zien hoeveel gras er nog staat. Overweeg wintergrazen (bijvoorbeeld met schapen of pinken) bij meer dan 12 cm gras.
- **TIP 2 Koeien en fosfaatruimte**
Door aandacht te besteden aan het vervangingspercentage, afkalfleeftijd en het rantsoen kunnen meer koeien gemolken worden binnen dezelfde fosfaatruimte.
- **TIP 3 Organische mest**
Is er nog aanvoer van organische mest mogelijk? Voer dan compost aan voor het verbeteren van de bodemvruchtbaarheid.
- **TIP 4 Goede ontwatering**
Plassen op het land? Zorg voor een goede ontwatering, graaf geultjes, maak greppels open en voorkom zo schade aan uw percelen.

- **TIP 5 Vervangingspercentage bepalen**

Wat wordt het vervangingspercentage? Ofwel: hoeveel vaarskalveren gaat u het komend jaar aanhouden?

Acties:

31 december: Check voervorraden om de KringloopWijzer nauwkeurig in te vullen